

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın T.C. Tarım ve Orman Bakanı Sn. Bekir PAKDEMİRLİ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Cengiz GÖKÇEL
Mersin Milletvekili

Geçtiğimiz sene yaşanan soğan kriziyle birlikte soğan ithalatında gümrük vergileri sıfırlanmış ve üretici mağdur edilmiş, tüketici düşük kaliteli soğana mecbur bırakılmıştı. Soğan, Türk diyetinin vazgeçilmez bir parçasıdır. Yılda kişi başı 22 kg civarında soğan tüketimi olan ülkemizin soğan üretim alanları her yıl daralmaktadır. Soğan ekim alanlarında verimin artmasına karşın planlı bir üretime geçilmemesi halinde ülkemizin iç piyasada tüketilmek üzere soğan ithalatçısı olma durumunun süreklilik kazanacağı gözle görülür bir gerçektir. 2018-2019 üretim sezonunda yaşanan sıkıntıların ve plansız ithalatın sonucunda soğan fiyatları üretici hallerinde 1TL/kg'a kadar gerilemiş, Aralık ayı itibarıyla 2TL/kg seviyesine yükselen soğan fiyatları ihracat yasağı geleceği söylentisiyle yeniden düşüşe geçmiş ve üreticiyi mağdur edecek seviyelere doğru düşmeye devam etmektedir. Geçen sene Hindistan başta olmak üzere Güney Asya ülkelerinden soğan ithal edilmişti. Bu sene ise üreticilerimiz üretim sıkıntısı yaşayan Güney Asya ülkelerine ihracat yapmak istemişler ancak beyan vermedikleri gerekçesiyle ihracat yapmalarının engellendiğini, geçen sene ithalat yapan ve TMO'ya ürün sağlayan firmalar dışında ihracata fiilen izin verilmediğini iddia etmişlerdir. İhracatla birlikte soğan fiyatlarının üreticinin kazanmaya başladığı seviyelere yükselmiş olmasının, dış ticaret baronlarında rahatsızlık yarattığı ve bir çeşit lobi faaliyetiyle üreticinin ihracat yapmasının fiilen engellendiği paylaşılan iddialardan bir diğeridir.

Bu bağlamda;

- 1) Üreticinin veya dış ticareti gerçekleştirecek aracının soğan ihracatı konusunda önceden beyan vermesi gerekmekte midir? Yasal dayanağı nedir?
- 2) Soğan ihracatı konusunda ilgili yerlere başvuran üreticilerimizin yasal bir gerekçe sunulmaksızın fiilen engellendiğine yönelik Bakanlığınıza kaç şikayet ulaşmıştır?
- 3) 2018 ve 2019 yıllarında Toprak Mahsulleri Ofisi hangi kişi veya firmadan, kaç dolar/ton maliyetle ithal soğan almıştır?
- 4) Yıllara göre ayrıca belirtmek üzere; 2018, 2019 ve 2020 yılları için hangi kişi veya firmalara soğan ihracatı izni verilmiştir?
- 5) 2018 ve 2019 yıllarında hangi kişi veya firmalara ait ne miktarda soğanın ihracatı engellenmiştir? Engellenme sebepleri nelerdir?
- 6) Yerli üreticinin korunması ve planlı üretime geçilmesi konusunda çalışmalarınız var mıdır? Varsa ne aşamada?
- 7) 2019 sonu itibarıyla TMO'nun depolarında kaç ton kuru soğan bulunmaktadır? Bunların ne kadarı yerli üretim, ne kadarı ithaldir?
- 8) 2020 yılında iç piyasada tüketilmek üzere soğan ithalatı yapılmasını öngörmekte misiniz? Soğan üretim ve tüketim beklentileriniz nedir?
- 9) Üreticinin piyasa şartlarında ezilmemesi ve soğan fiyatlarının manipüle edilmemesi için ne gibi önlemler almaktasınız?